

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХИНАН ШАЛГАХА ҮҮРГЭЭЭ ИГЭЖЭ ДҮҮРГЭНЭЭДИ

Долоон жэлэй хоёрдохи жэлд хүдөө ажыхин продуктуудыг бүри ехээр абаха гэжэ зоригжод, манай колхозой гэршүүд хэзээ хэзээнэй-хилээ эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Энэ жэлд 500 мянган литр гэхэ гү, али нелондонойхиоо 1,5 дахин ехэ һу ханаа, 2000 центнер мяха тушааха, 140 центнер нооһо хайшалха уялга абанхай. Ингэжэ мяха абалгыс 66, нооһо хайшалгыс 75 процентээр дээшлүүлжэ гэжэ шийдэбэ.

Үйлдбэрээ зүбөөр эмхидхэбэл, коммунистууд, комсомолшуудай түрүү үүргэ дээшлүүлбэл, эдэ уялганууд амжалттайгаар дүүргэгдэжэ гэжэ манай партийна организаци мэдэрнэ. Тимэнэй парторганизацинай социалистическэ уялгануудай дүүргэлтыс хинаха хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө эмхидхэжэ эхилэбэ.

«Ажахын 1959 оной дун ба 1960 оной зорилгонууд тухай» январь нарада партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэлхэн байгаа. Бии байһан дутагдалнуудыс элирүүлхэ зуура, үйлдбэрээ зүбөөр эмхидхэжэ, ажалай түлөөнэй гуримшуулха, социалистическэ уялгануудай дүүргэлтыс хинашлага байха тухайда коммунистууд ханамжануудаа хэлэлч юм. Суглаанай һүүлээр мал ферма, гүүртэнүүдтэ ажаллахын тула үшөө хэдэн коммунист нэмжэ эльгэгдэжэ һэн.

Социалистическэ уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһыс партийна бюро ходо хинан шалгана. Мал ажалда хүдэлмэрилгэлтэй түлөөнэй колхозой правленийтэй сугтаа хаража үзөөд, шэнэ гурим тогтоон байна. Энээнэй һураггүй һайн байһынь ажалай дүй дүршэл тодорлуула.

«Мяха бүри ехээр абалаг болохо хэмжээнүүд тухай» асуудал февраль нарада партбюрогой заседан дээрэ табигдаа. Мүн «Мал ажалай продукци абаха 1960 оной 1-дэх кварталай социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай» нэбэн партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэбэ һэмди. Ажахын асуудалууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнууд хана сагтаа элирүүлгэдээ, арга боломжид хэрэглэжэ хэмжээн абтана. Мүн нимэ зорилгоор партийна бюромнай жэлэй эхинтэй хойшо гурба дахин нэмэлт партийна суглаа ферма, гүүртэнүүд дээрэ зарлажа, наалишад, хонисодой хабаадалгатайгаар үнгэргөө.

Социалистическэ мүрысөөнэй ямарар эмхидхэгдэжэ, уялгануудай хэр һайнаар дүүргэгдэжэ байһыс хинашлага зорилгоор арбан хоногой дун согсолгодог. Наалишадай арбан хоног соо хэдэ шэнээн һу һаанан тухай дун ферма бүхэндэ гаргагдана, шахалганда байһан мал үе үе болоод лэ шэгнэгдэнэ. Түрүү наалишад, хонисод, мал адуулагшад туйлаһан амжалта тусхай плакат, алдар солын хуудалһанда толилогдог болоо.

Ажахын асуудалуудыс шийдхэгдэ, абанан уялгануудыс дүүргэгдэ партийна организацинын гол анхаралаа хандуулжа байһанай түрүүшын үрэ дүн нимэ: үнгэрлэн таба һара соо 198 мянган литр гэхэ гү, али нелондоной энэ үешиһнээ 1,85 дахин ехэ һу һаагдаа. Гүрэнэ 460 центнер мяхан тушаагдаа. Энэнь 1959 оной таба һарынханаа 6,1 дахин ехэ болоо. 100 эхэ

хонин бүриһөө 80 хурьган абтаа гэхэ гү, али 5 һара соо нелондо жэлэй 12 һарынханаа олон түл түлжүүлгэдэнэ.

Колхозой һу һаалин 3-дахн фермын малшад (бригадирнэ партбюрогой гэршүүн Иванов, фермыс даагша нүхэр Ткачев) горьтой амжалта туйлаа. Жэл соо 170 мянган литр һу һааха уялга абанан аад, мүнөө 77500 литр һу һаагаад байна. Фермын наалишан бүхэн һарын, арбан хоногой даабаритай байһанаа гадна, үдэртөө хэдэ шэнээн һу һаахара һайн мэдэдэг юм. Энэ майн эхээр үнэсэдэ үдэртөө гурба дахин һаадаг болоо һэн. Тингэһнэй аша үрэ түрүүшын үдэрһөө мэдэгдэ. Урдан нэгэ үдэр соо 600 литр һу һаагдадаг байһан аад, мүнөө 900 литр хурьгэдэнэ. Залуу наалишан Надя Просвиренникова түрүүшынхэ түрэнэн үнэсэдэ үдэрэй 13—14 литр һу һаадаг, наалишан М. А. Ткачев даажа абанан үнэсэн бүриһөө таба һара соо 1020 литр, наалишан У. Н. Иванов—909 литр һу һаанан байна. Эбэртэ бодо мал адуулагша Дармабазар Шыбыков бэлшээн гаргалуудад малай шэгнүүрыс сүүдхэдэ 600—700 граммаар нэмэжэбэ.

Коммунист хонисод М. М. Пантелеев, Д. Д. Норбоев, Б. Б. Бадмацыренов һайн дүн туйлаба. Тэдээр тус тустаа 100 эхэ хонин бүриһөө 80—86 хурьга абтаа. Мүнөө эдэнэй харууһалда хонид искуственна ариуар үржүүлэгдэжэ байна. Ингэжэ тэдэнэр жэлэй дүүртэр 100 эхэ хонин бүриһөө үшөө 50—60 хурьга абахаар хараална.

Июнь һара—түрүүшын хахад жэлэй шийдхэ үеһ болоо. Энээнэ хараада абажа, манай парторганизаци уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ хэрэгтэн коммунистуудай, малишадый гол анхарал хандуула, хүсэ шадалын эсүүлнэ. Энэ һара соо 400 центнер мяха гүрэнэ худалдаха, 45000 литр һу тушааха гэжэ шийдхэнхэйбди. Ингэжэ бидэнэр мяха, һу гүрэнэ худалдаха хахад жэлэйнгэ түсэб 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэхээр хараалаба.

Колхозойнай коммунистууд, болыс малшад абанан уялгана нэрэтай түрэтэйгөөр дүүргэхын тула шармайн оролдожо байна.

И. Г. Новокрещенный, Бичурин аймагай Калининэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизацинын секретарь.

Мухаршбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Агрипина Федоровна Козлова 36 тугал даажа абаад, тус бүри шэгнүүр сүүдхэдэ 800—900 грамм хүртээр нэмээнэ. Зураг дээрэ: тугалшан Агрипина Козлова.

М. НИКОЛАЕВАЙ фото.

УНШАГШАДАЙ ҺАНАМЖА

Манай коллектив тухай...

Модо болбосоруудад станогудыс бүтээдэг манай заводой продукци арадай демократинэ оронуудта эльгэгдэнэ. Тинхэдэ ОАР, Индиэл олон станогудыс эльгэжэ захяа абтанхай. Һаанан Арабуудай Нэгэдэмэл Республика түрүүшын бүтээдэг станогуд абуулагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй июлиин Пленумэй хүндэлдэг заводой коллектив энэ жэлэйнгэ түсэб уридшалан дүүргэжэ, һайн шанартай продукци гаргахаар шийдэнхэй. Халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд манай дунда олон. Тээд түрүүшүүлэ магтаа, тэдэнэй дүй дүршэлынь үргэнөөр харуулжа шалаанагуйбди. Республикын газетануудыс маанад тухай багаар бэшэнэ.

Магтамаарыше, шүүмжэлмэрише юумэ байха. Манай ишэ ябад болыт гэжэ дурадханабди.

Тинхэдэ «Аха дүү орон ноотугуудлар» гэлэн гаршаг доро Хиталай бага үндэһ яһанан тухай һүүлэй үедэ хэблэгдэдэг статьянуудыс һонирхожо ушһанабди. Саашадаа уран зоһолшодой шэнэ зоһолнууд һаа абажа, багахан расказуудыс газетынгээ хуудалһанда хэблэжэ байхыс хүсэбэн.

Б. Бодеев, заводой хэбшэн.

Сэлэнгэ.

Элдэбын номууд урдам хэбтэнэ. Эдээнэй зариманынь 1917 онһоо бүри урда хэблэгдэнхэй. Хаанта засагай цензурын зүбшөөлөөр, 1897 оной хуулиин ёһоор Россияда 11,5 часай хүдэлмэрин үдэр тогтоохо тухай, элдэб предпринимудтахы хүдэлмэришэдэй ямар байдалтай байһан тухай эдэ номууд соо бэшээтэй. 1910 ондо Лена мурэн шадархи алтанай приискын эээд хүдэлмэришэд хоёрой хоорондо хэһэн хэлсэлэний ёһоор хүдэлмэрин үдэр 11,5 час болодог һэн х. Үнэндөө бүрише ехэ болодог байгаа. Юундэб гэхэдэ, үйлдбэрин эрх байдал ёһоор, үдэн забһарлагын хоёр час соо хүдэлмэришэд амарха аргагүй байһан юм. Мүн Андреевскэ приискэдэ хүдэлмэрин үдэр үгөөнэй 4,5 часаа эхилээд, үдэшин 7 часа дүүрдэг байба. Инхэдэ хүдэлмэрин үдэр 14—14,5 час соо үргэлжэлдэг байһан болоо.

Тансахан лэ Ленин алтанай приискүүдтэ нимэ байһан бэшэ ааб даа. Садаха дэбтэхэгүй эздэнын эрхэгүй хүдэлмэришэдыс эхтэ гаднаар зарадаг, дарладаг байһан юм. Хэтэрхэдэ амаралтын үдэрүүдтэ, һайндэртэ хүдэлдэг байгаа. Ярославлин, Ростовой Нила гэдэг архиепископын хэлэһэн үгэнүүд энэнын бүри элээр гэршэлэн бэшэ аал: «Ярославлин саарһа гаргадаг ехэ фабрикада амаралтын, һайндэртэй үеэр бүхэл һиндөө — үгөөнэй 6 час болотор — хүдэлжэ үргэлжэлэ гэжэ намда мэдээсэгдэбэ», — гээд тэрэ бэшэ һэн. Хүдэлмэришэдэй амарха тухай һанаагаа зоһондоо архиепископ ингэжэ хэлэбэ бэшэ ёһотой. Зүбхэн лэ хүдэлмэришэд мүргэлөө хэнгүй үлэшүүжэн гэжэ һанаагаа зоһон байха.

Тэрэ үеын хүдэлмэришэдэй байдалыс элирүүлэн харууһан нэгэ нимэ баримта бин. Ярославска ээрэлтын фабрикын касирай тэрэ үеын нэгэ хүдэлмэришэнэй хөөрлэһэн бэшээтэй байдаг: еш 25 түхэриг 35 мүнгэ абаха байгааш. 10 түхэриг 25 мүнгэнэй элдэбын эднхэ ууха юумэ лавкануудһаа абанан байһан. Гадна 3 түхэриг 5 мүнгэнэй яла түлэхш, лотерейн билдүүдэй түлөө 1 түхэриг 35 мүнгэн, үшөө кабагта ороод, 2 түхэриг 50 мүнгэнэй архи залгинан байгааш (тэндэһэ эльгэһэн саарһанын энэ байна), тингээд галантерейн магазинда 3 түхэриг 80 мүнгэ үрэтэй байгаалши даа. Хамта дээрэ шамһаа 21 түхэриг 48 мүнгэн дарагдаба. Гар дээрэ 3 түхэриг 87 мүнгэ абаха байһан, энда гараа табин. Бэшгэ мэдэхэгүй гүш Заа, гурбан хэрээһе табижархинш даа,

Капитализмын эгээл баян орондо — Америкын Холбоото Штатуудта 5 миллион шахуу хүн хүдэлмэришгүй юм. Бүлэнэртөө хамта эдэнэр 20 миллион болоо. Хүдэлмэришэдэй байдалай хүндэ хүшэр байһыс Америкын капиталистууд өөһэдөө мэдэрдэг болонхой. Жэшэнь, сенатор Поль Дуглас Вашингтондо болон хүдэлмэришгүй-шүүлэй конференцидэ ингэжэ хэлэбэ: «Туржа үхэжэ байһан эрэ хүнүүд, эхэнэрүүд, үхибүүд-мүнөө бин юм байна гэжэ Баруун Виргини, Кентукки штатуудта хаража үзэхэдэ элирбэ. Хүдэлмэришгүй олон хүн байха тума ноёд баяшуудла һайн, салын хүһынь дураараа бага байлжа боломог гэлэн номнол доогуур тараагдадаг юм. Үлдэхэ, хооһодохо ябадалыс мэдэжэше байгаа һаа, манай оройной политическэ хүтэлбэрилгэлд шэхэ дулин, нюдэ балай байдаг».

Энэнын уншаад байхадаа ондоо орондо — Октябрийн революцинын ашаар ажаллашыс капитализмын дарлалтаһаа абарһан орондо түрэнхэндөө барйалахш. Коммунистическэ парти, Совет гүрэн арад зоной ажана байдал һайжаруулын түлөө

ИИМЭ БАЙҢАН ААД, ИИМЭ БОЛОО ЮУМЭЛ ДАА

саг үргэлжэ оролдожо байна бшуу. Манай орондо арад зоной ажабайдал улам баян, һайхэн, һонин боложо, саашадашыс бүри гоё һайхан болохо шэнжэтэй байна. Партийн сьезд бүхэн, ЦК-гэй Пленум бүхэн, манай гүрэнэй дээдын засаг түрын сесси дээрэ арал зоной ажана байдалыс улам һайжаруулаха тушаа асуудалуудыс зүбшэн хэлсэдэг гуримтай. Энэ талаар парти, правительствын бэрүүлжэ байһан хэмжээ-ябуулануудһаа зүбхэн лэ заримынь харуулабди. Амаралтын үдэрэй, һайндэртэй урда тээхи хүдэлмэрин үдэрыс тогтоон болохо тухай 1956 ондо болгон абтаа һэн. Тинхэдэ 16—18 һаһатай шуулыс 4—6 часай хүдэлмэрин үдэртэй болгохо гэлэн юм.

СССР-эй Верховно Советэй табдахи сесси мэнэ һаяхан боложо үгэргөө. Хүдэлмэришэд, алба хаашаһа абтадаг салын хүлэһэй налог болноула тухай хуули, 1960 ондо бүхэ хүдэлмэришэд, алба хаашадыс долоон, зургаа часай хүдэлмэрин үдэртэ оруулжа дүүргэжэ тухай, сэнгэйн хэмжээсэ хубилга, мүнөөнэй мүнгыс шэнэ мүнгөөр лэлгэжэ тухай тогтоол энэ сесси дээрэ баталан абтаа. Эдэ хэмжээнүүд совет арадай ажана байдалыс һайжаруулаха хэрэгтэ сэхэ зориулагдана. Дэлхэй дээрэ эгзэн болон хүдэлмэрин үдэр манай орондо тогтоогодо, тинхэдэ мүн хүдэлмэрин эгзэн боғони һөдөл тогтоогохо гэлэн болоо гээшэ. Хүн зоной гар дээрэ абтадаг салын хүлэһын улам ехэ болохо юм. Манай совет түхэриг үнэтэй болохо, манай гүрэнэй мүнгэн сангыс бэхижүүлжэ, тингээһ арад зоной байдалыс улам һайжаруулаха байна.

СССР-эй Министруудай Советэй дэргэдэх ажал хүдэлмэрин, салын хүлэһэй асуудалаар Гүрэнэй Комитетэй научно-шэнжэлэлтын институтай тоолоһоной ёһоор, 1959—1965 онуудта хүдэлмэришэд, алба хаашадай салын дунда зэргээр 26 процентээр нэмэхэ, бага салын хүлэһэн абтадаг хүдэлмэришэдэй (600 түхэригһөө доош абтадаг) салын дунда зэргээр 45—50 процентээр ехэ болохо юм.

Манай эсэгэнэр, үбгэ эсэгэнэрэй үе һаһараа дайн байлдаандаа тэмсэжэ хэдэг эрилтэн юун байгааб гэжэдэ, хүдэлмэрин үдэрыс 8 час болгохо гэдэг байһан юм. Энэ эрилтэн бэсүүлэгдэнгүй үлэһэн, хаанта засагай алууршадар хүдэлмэришэдэй шундаа булдаһан байха. Совет засагай түрэн мүндэлэмсөөрөө абанан хуулинуудай нэгэн — Россия предпринимудта хүдэлмэрин үдэрыс 8 час болгохо гэлэн юм. Капитализмын оронуудай промышленностин зарим зарим һалбаринуудта хүдэлмэрин үдэр 9—10 час байһан заанда.

Ажалшан арадай засаг түрэ — Совет гүрэн, Коммунистическэ парти арад зоной байдалыс һайжаруулаха хэрэгтэ күһнээше үчүүгээр табидаг байна. Манай алдарт парти, Совет гүрэнэй бүхэ түхэсэ домогынь энэнын гэршэлэн бшуу.

Манай партинын гүрэнэй зүгһөө нимэ ехэ анхарал оролдогто гаргажа байхадан агууехэ Эхэ оройнойгоо бүри хүсэтэй, баян дэлгэр, гоё һайхан болохын түлөө улам һайнаар хүдэлжэ дуран хүрэнэ.

Иннокентий Ким.

Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлтын институтай научна хүдэлмэрилгэшэ.

ОЧЕРК

Абаха гээшэ гү?

ТЭХЭР саган саарһан дээрэ «Манай Советскэ Союзай Коммунистическэ партинын гэршүүнэй наһандаа абачыттай гуйнаб...» гэһан үгэнүүдэ абхаданэр үхэн бэшэжэрхөб. Лида алдэ болоннуудта эхэлдэн һууна. Алдарт партинын гэршүүнэй — коммунистын дээрэ зүүжэ абахаар гээшэ гү, юу хэлэндэһинэ намайе партида абаха гээшэ? Көдхээсо гагдлалһан гаргажа, түрүүшүүлэй тоодо оруулын тулада бүхэ шадалаараа оролодо, бүхэ хүсэсэ үгэнэ гээшэ гү? Намһаа ондо зоотехник байгаа һаа, магад ажаллаа ондохоноор, һураггүй даарар ябуулжа шадаха байгаа... Партида орохо гэжэ байхэнын мадахада нүхэрни үшөө юун гэжэ байхаб... гэхэ мэтын болоннууд толгойһон хойно хойноһо ороно.

Энэ үдэшныс колхозойнгоо залуушуулар аужаг бэлдүүлжэ байһанаа оройһон болонхой ерэхэдэн залуу нүхэрныс нойрмог дундаа: — Хаагуур айгуудтад ерэйһэн? Угтаа, хайтэвөө бодоб, хахад һүни болотор юугаад хажэ абадаг им... — гэжэ сүхэлтэйгаар дуугараад, буруу харанхай хэбэһа. Угтаа байгаа юм гү, үгы гү — мадаһын аргагүй: үшөө дуугаргайгүй. Биһыхан хубууһынгээ тиншажа байгаад, бархирхаа һанан нойрмоглоодо болдо таяалад, дуроо даража хайтан галынь гаргажа, аалиханаар үбүүн дээрин табиһанайгаа һүүлээр хүнжээһын хушажархөд, дахин стодлоо ерэхэ һууна. «Үгы даа, партида заатагүй орохо хэрэгтэй. Угтаа һаа, садхыжэ ябадг юмэнын ха юм». Мүнөөдөр партиорганизацинын секретарьтай хөөрөлдөнһинэ һаанадавь ороно. Ажал хүдэлмэри тухай

эдэб юумэнүүдыс хөөрөлдөнһөнэй һүүлээр таралган дээрэ тэрэ ингэжэ һураа: — Партида орохо тухайгаа болдожо үзэхэ хайманай болоогүй гү, Лида? Тингэжэ хэлэхэдэн зоосоого хэдэ байсабынь. «Мэдэхэгүй... Зай, болдожо үзэхэб...» гэжэ харуусаад, Лида гараа һэн. Хүдөө ажахын техникун дүүргэдэ дүршэл шадабарыше һабөрешаг гүдмэр багахан басаган айдэ — «Пусть Октябры» колхозой зоотехник болдожо ерэхэ һанаа. Тэрэ гэлээр табан жэл болохонь. Түрүүшөөр алылашыс бэрхэдэ. Нургуулида заалганан, ном дээрэ ушһалан иньсараа хэхэ гэхэдэн хамаг юумэн дутуу ядуу, һаачаашаар болоогүй байба. Тээд хүн бүхэн ондо ондоо: олохи малшадай аһан шадалаараа оролдожо байхада, зарим нэгэнын залхурдаг, бин байһан элжээлэ малдаа хүсэд адуулахгүй, хүйтэ поитон дээрэн хэбтүүлхэ, гараа болонхой һуыншыс хүсэд һаагүй орхидор хидгэ байба. Хүн бүхэнэй хөөрөлдэжэ, үгэсэ ойлгоосоко шадаха хэрэгтэй. Тээд колхозой зарим ноёдоһо эхилэдэ хүнүүдыс үгэһе дуулаад басагыс тоогоод үгэхэ хэбтэргүй байгаа. Харин мүнөө һанаад үзэхэдэн тэрэндэ өргөн мэдүүлшынгүйгөөр колхозой коммунистууд, һаачаа партиорганизацинын секретарь өрөө залуу мэржэгдэдэдэ али болхоор туһадаг, ходоодо захяа элайари — үгэжа, ямар нэгэн үхэхэд гаргахадан, һанажа дурадхада хэлэхэдэн, дэмжэжэ, урмашуулжа байдаг байба. Партийна нэмэлт суглаанууд дээрэ ажал хүдэлмэрин асуудалуудай зүбшэн хэлсэгдэхэдэ зоотехник заатагүй байлсха ушартай. Байн байгараа залуу мэржэгдэдэ коммунистуудыс харан-хавуу нэгэһэ һай-

са болбосорһон хойноо заатагүй партида орохо гэжэ дотороо шэбишэжэ абадаг болоо байла... Тинһээр һуугрын талдэ дүүргэжэрхөб, Лида партинын кандидата заатагүй орохо гэжэ шийдэд унһан һэн. Олон үгэгүй, даруухан зантай Лида Алексеева уданышгүй «Пусть Октябры» колхозой залуушуултай адли болоод үсэлжэ, хүндэжэ, наадажа — ажаллаха сагтан ажаллаад сангэхэ, хүмхэхэ сагтан сангэдэ ябадаг, нотагай басаган мата болошон байна. Залуу һаһан гээшэ аргагүй: үгэһнэй үүр хираанаар малай ферма, гүүртэ, отарнууд дэгуур абахаа саранан аад, үдэнэ болоодо Лида суглаа зүбшөөд, хатар нааданда хэзээдэл үрдинан, хамаг юмэ эмхидхэһэн, залуушуулай энээлдэ хүндэһэн соогур хонгоо хоолоһыс гаргаж байдаг һэн.

НЭГЭТЭ комсомолой тоосото-һунгэ коммунист суглаан болдожо, колхозой комсомолнууд залуу зоотехнигэ эхин организацингаа секретарь болдожо нэгэн дуугаар һунгаба. Зоотехнигэй хүдэлмэри дээрэ үшөө нэмжэ ехэ даабари үгтэб. Энэ үедэ гэр бүлэтэй болоһон Лида һаа гэрэй ажал гэжэ байха. Тээд Лида хэзээднэ ажалһаа тунхаржа, бэрхэ сэнгэлһэ сүхарижа ябадаг хүн бша. Халанышэ үрдөөд, хамаг ажаллаа бүтөөгдэ, хүн бүхэндэ магтууһаад ябадаг һэн. «Манай Лида»; «зоотехник Лидангай»; «Лидя Алексеевна» гээд колхозинууд аманһаа унагахаа болонхой. Оролодо байхалыс залуу мэржэгдэлтын ажал хүдэлмэрише урагшайтай бүтээһэтэйгаар ябадаг болоо. Һу һаһан үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада дэһнэлжэ захалаа. 1958 ондо энэ колхозойхид нэгэ мадахада һу һаагараа бүхэ республика дотороо булжа га-

раһанхай, партинын обкомой, республикын Министруудай Советэй дамжуулгын Улаан туг абажа байба. Энэ байр соогур залуу зоотехник Лидя Алексеевагай нэрэ нилдэд дурдагдан байха. Хүнүүд бүрише урма зоригтойгоор ажалладаг болоо.

Сайһалан таряалантайнгаа ургасыс, мадаһингаа ашаг шэмые хоёр — гурба дахин дэһнэлүүлхын тулада бүхэ колхозинуудай шармайн оролдожо байхыс харахалаа Лида улам урмашажа, үдэр һүниэс илангүй ажаллана. Тинбөшэ бүхэ юмэнь гансата һайжаршаха гэжэ ялаб: дутуу дунданууд, шийдэгдэһгүй асуудалууд үшөө олон байга. Залхуу, архинша, ажалай журам аблэдэг зарим хүнүүд, илан гала залуушуул сооһо дайралладаг байба. Нима хуушанай үдэрдэһнүүд комсомолнууд, залуушуулай ударидагша Лидын һааналыс үнхэнэй зобоодог һэн. Энээн тухай эдэбхитэй комсомолнуудтаа хөөрөлдөжэ ерэд, нимэ хүнүүдтэй шанга тэмсэл ябуулаха айгаанй тулада тэдэнинэ тон түрүүн хайра гамгүйгөөр шоглохо, зоной наада энэдэн болгохо гэжэ Лида шийдэбэ. Тингээд энэ хүсэл тухайгаа партиорганизацингаа секретарьта хэлэхэдэн, тэрэ аргагүйгөөр һайшажа, удангүй «Хамуур» гэлэн шог газетэ гараа һэн. Лида «Хамуур» редактор болоо. Одоол тинхэдэ архинша, зайгуул, хэрүүлшэ, һамуу һаахэй ябадалтай хүнүүд зоной энээд наадан болоодохо ямар байдаг им гэжэ мэдэдэг болоо.

Эндэ ерөөр ингэжэ ажаллаһаар хүндэһөөр, шоглоһоһоор байтар мэдэгдэнһегүй табил жал үнгэршөө.

ГМНТА үни хада үгтэһэнхэй, партинай суглаанайшыс болохо үдэр хүржэ ерөө. Инэнын урда партийна суглаанда байһаншыс һаа, Лида ехэл садхыжэ хүдэлэнхэй. эшһэн, гайхананыс ханзатай гү, хүнүүдэй араар нугуудан та-

гаад һуухаа һанаа. «Юн гэжэрхихэн хаб? Үшөө эртэ, хүдэлжэ бөө харуулаг гэжэрхихэн гү?». Тушаан болоодо Лидын гуйлта хамтагй түрүүн хаража үзэхэдэн. Тэрэнэй гуйлтыс уншаад партиорганизацинын секретарь хүнүүдтэ хандана: — Хэндэ ямар асуудал байһаб? — Мэдэхэди даа... Юуныс олон асуудал байхаб. — Абахал даа, абаха. Намтараа хөөрөжархи.

Шад улаахан болоһон, дунда зэргын бөгтэй, шарахан үһэтэй басаган һууринһаа бодон түргэ түргэн хоолойгоо һажаа, тороосождо байгаад намтараа хэлэбэ. — Нима даа, миний намтар... — гээд Лида зогсон байба.

Сугтаа хүдэлдэг, өөрынь һайн мэдэхэ хэдэн коммунистууд болодо, залуу мэржэгдэлтэ нүхэр Алексеевагай оролдоһотой бэрхээр, ходоодо урагшаа эрмэлзэлгэтэйгаар ажалладаг, колхозойнгоо залуушуулыс һайнаар ударидажа ябадаг тухайн хэлэбэ. Тинхэдэ мүн аари зангайн зарим дутагдалнууд тухайшыс нүхэрэй ёһоор заагаа. Даһшыс һаа сагаһан һаһатай, заримдаа зөөлдөдөг, хилдэдэг тухайн нүхэдныс хэлэбэ һэн.

Тингээд коммунистууд Лидыс партинын гэршүүнэй кандидата абаха гэжэ нэгэн дуугаар шийдхэбэ. ТЭРЭ галһаар жэл үнгэрбэ. Залуу коммунистууд хүндэшыс жэл болоо. Тээд Лида бэрхшээдүүд соогур улам хатуулажа, улам зоригжоо.

Хэдэ дахин хөөрөлдөжэ, бурууныс ойлгуулаха гэжэ Лидын хэдэ оролдоһоныс, үрө гаража үгэхэ юмэ байхагүй. Энээн дээрһөн байн байгараа тэдэнэй хоорондо улам «хүтэрэлгэн» болоо һэн.

Пагата ондоо колхоздо болонхой акониместеска конференцидэ байлсаад, һүни орой гүртэжэ бусжа ерэхэдэн үбгэнынэ нэшыс үгэ дуугарангүй нийдаггаа бараад шдоо гэхэ. Эхэ эсэгэдэһыс гар хүрүүлгүгү басаган айхабтар ехээр дураа гутаа. «вэндэһэ һэе бодогүй арилах дайма» гэжэ нэгэ үедэ бодоо. Тээд «нига дуратай хойр багахан юман дээрһэ бэе бөөс ойлгоһогүй, шал хоонон жүтөөрхэлгэн дээрһэа хү

Лидецинын тракторай завод шэнэ машинануудыс олоор гаргана. «Липецк Т-40А» гэжэ шэнэ трактор таримал модо, виноградтай эшнүүдтэй хоорондуур абаха аргатай. Тэрэ трактор хэдэн ондоо машинаа хүдэлгэжэ, шэрэхээр бүтээгдэнхэй. Зураг дээрэ: «Липецк Т-40А» трактор. ТАСС-эй фотохронико.

АХАД ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭХЫН УРДА ТЭЭ

(Сэлэнгын аймагт XX партсезоны нэрэмжит колхозой туруулгаш нүхэр С. ЦЫДЫПОВЭЙ хөөрөөнөө)

Тийн Центральна Комитетэй брин Пленумэй түүхэтэ шийднүүддэ бэлдүүлэн, арга бодото тооложо үзөөд, манай энгигүүд 1960 ондо гүрэндөө ажлын продуктуудыг элхээр худалдаха талаар дээшэрдэйн социалистическэ уялдуудыг абална.

январьда сүүдхэдэ 870 граммаар, февральда — 830, мартда — 680 граммаар нэмээжэ шадда.

жэлэйгээ уялга үлүүлэн гэж ямар арга боломжо манай гэшөө? Байгша ондо толгойын 330 килограммнаа доошо шэгнүүртэй 342 эбэртэ бодо дунда зэргээр 46 килограммнаа бэшэ шэгнүүртэй 4 мянган тус бүридөө 70—80 кило шэгнүүртэй 353 гахай шаха гүрэндэ тушааха зорилготой. Энээнээ гадна хамтадаа 576 шөр гэхэ гү, али 18 мянган шүбуудыг худалдахаар харьгана. Энээн дээрнээ үндэстэй квартал бүхэнэй түсэб, уялга олгожо, гэнүүднээ зүбшэн гэж, хөөрөөлдөө нэмдэ.

Малшадайнга оролдосотой найнаар ажаллаһанай ашаар жэлэй түрүүшын кварталда гүрэндэ мяха худалдаха уялгаа 200 процент дүүргээдн. Тингэжэ хамта 516 центнер мяхан тушаагдаа. Нэгэдхи кварталда нмагтал дундааа дээшэ шадалтай, гол түлэб тарган мал мяханда тушаагдаа юм.

түрүүн адууна мал шахан адуулаха хэрэгтэ онсо анхарал тулагдажа эхилэ. Юуб гэжээ, үзэ урагша мал шахаха асууна ёһотой анхарал хандуулагдай шахуу байгаа. Тингэжэ жэлдэ хүсэд таргалаагүй, ахай мал тушаагдажа, колхоз гүрэндэше горьтой гарза хол болодог лэн. Харин нёдондо рһаа хойно шахан таргалууладалай гүүртэ, отарануудыг эмээбди. Тингэжэ жэлэй түрүү кварталһаа эхилэн, үхэр мал адуулаха зорилгоор отара, гүүрдэй хоорондо социалистическэ сөөн үргэн далайсатгайгаар эрээ. Энэниин колхозой комстнууд, комсомолнууд толгойом. Энэ мүрысөөнэй эриш соола түрүү малшадэй тоо улам ороо. Жэшэнь, дүршэлтэй адуулагша Ринчин Жигжитовын кварталда эрчим амжалтаа, шахажа байһан малнуу тус бүрини шэгнүүр 334 грамм болгожо, дундааа дээсүстэйгөө, тарганаар тушааһан. Мүн үннэй малшан Бимбаинов харууналдаг хашараг, үхэрнүүдэйгээ шэгнүүрыг

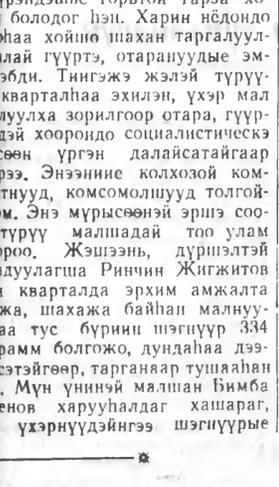
Республиканын энэ жэлэй түрүүшын кварталда ехэ амжалта туйлаха, РСФСР-эй Министруудэй Советэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө, Энэ баяртай мэдээлэл манай колхознигууд, малшадай дунда ажалай эдбхи үүсхэлыг улам дээшлүүлээ. Мүнөө хоёрдохи кварталайнга түсэб, уялгыг үлүүлэн дүүргэхин түлөө социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Энэ кварталда колхозной хамта 950 центнер мяха худалдаха уялгаатай. Энэниин бэлдүүлхын тула малшад дээшлүүлгэдхэн уялгануудыг абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа эхилээ.

Тугалнуудаа эхэтэйн адуулахда найн

60 наһандаа дүтэлжэ ябаһан Янжама Бугалова колхозойнгоо хүрэг харлагуудыг туугаад ямаршыг сагта хада уулын ташалангаар адуулажа ябашадаг. Үбэлжэлгын үедэ 90 гаран харлагуудыг харууналжа, бүрин бүтэнөөр ногоон дээр гаргаа. Мүнөө энэ малшан үнээдэ тугалнуудтай суг абажа, холын бэлшээрнээ гаранхай.

Энэ «Коммунизм» колхоз бүхидөө 300 тугал эхэдэн табига түлжүүлжэ юм. Ингэжэ Ахын аймагтай малшад зүнай бэлшээрин үедэ маллаа найса таргалуулжа, гүрэндөө тарган мяха ехээр тушаахыг оролддо.

Д. Дугаров.

Моренецын элдин талада.

Ф. МОРЕНЕЦЫН фото.

Моренецын элдин талада.

жэ асаггүй болгожо, үншээрүүлжэ аал? Яаһан ахир, мүнөө сагай адуулуудта, комсомолнуудта таарахгүйн гэшөө? Угы даа. Шамайе зүб харь ороулжа, буруу зүбшэн ойлгуулжа аба гэжэ Лидя дотороо эрид шийдэ-

лаагүйдэ, наалишадай дунда бодото мүрысөө үүсхэгүйдэ аргагүй. Лидя фермэдэ эрэмсээрэ наалишадэ зоотехническэ заабаринуудтай найнаар танилсуулжа заахала. Үнээдэй эхэлүүлгыг найжаруулаад, үхэрэй гурба дахин нааха гурим тогтоогоо, наалишад бүхэниин хоорондон мүрысүүлжэ. Тийнээрнэ байтар үнээдэй наам үдэр үдэрөөр дээшлэжэ заахала.

Нагата фермын дааншан колхоздоо онсожо ерэхэдэ Нонин мэдээ асарба:

— Нухадүүд, май нарын эхээр Улаан-Удэдэ наалишадай найр болохон. Будта наалишад бэшэ, эгээл ехэ лү нааһанууд ошохо юм ааб даа. Энэ найрта хабаадаха эрхэ олохын тулада хан мүрысөөхэ?

— Би, би!

— Туршалдааныг үзэхэдэ ладаг юм... — гэдэбэ нухадын.

Тингэжэ апрель нарада үнээн бүриһөө 200 литр лү нааха уялга үлүүлэн дүүргэдэ. Түрүүшын кварталд гүрэн Лидя Алексеевагай даадаг ферма Кяхтынга аймаг соо нэгэдхи нуурида гаража, хоёр эрчим наалишадын — Евдокия Афанасьева, Валентина Савиновская гэгэндэнь республикын наалишадай найрта оножо эрээ лэн.

Энэ найрай лүүдээр болохо байһан республиканы аханаруудтай сөөдэн хүндэдэ наалишад найлган нааһан мүрысөөжэ заахала. Мүнөө энэ мүрысөөн түлэг дунда абажа байна.

Ингэжэ сагай ошохыг мэдэншүүгээр аал тухай хүдэлөөд байхадан Лидя наалишадар ябаха болохыг дүүрэнөө. «Зай нигэдэ байхда партидаа айтха гэжээ гү? Коммунистын нарэ мэрүүдхээр ажаллана гэжээ гү?» гэһэн болон басагантай эсөө ходо ородог болохон. Найрал партинын сугалһанай болхо үдэр хүржэ эрээ. Зон нүхэдтөө хүндэтэй, үннэй

бүри найнаар харууналжа, адуулжа, тус бүрини шэгнүүрыг зундаа 1000 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэб гэжэ мэдүүлэнхэй.

Артельнай май нарада хараалһан мяха худалдаха уялгаа үнн хада дүүргээ. Ингэжэ июнь соо нооһынь лайшалһанай һүүлдэ тус бүридөө дунда зэргээр 50 килограмм шэгнүүртэй 2500 шахамал эрьснүүдэ тушаахамнай. Тингэжэ гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга 618 центнерээр үлүүлэн дүүргэхэбди. Мүн жэлэй 3-дахы, 4-дхи кварталдай уялгануудыг дүүргэхин тулада хэдэн зуун адууна мал, гахай, шүбууд шахагдажа, ехэ болгодог байна.

Манай колхоз мяха абаха долоон жэлэй түсэбтэ гурбан жэл соо дүүргэхэ зорилготой гэжэ дээрэ хэлээ лэн. Энэниин туйлаһан тулада малайнгаа тоо толгой олошоруулжа, залуу малыг найнаар түлжүүлжэ, таргалуулаха хэрэгтэ ехээн анхарал хандуулагдаха болоно. Тингэжэ колхоз соомнай буруу, хашараг түлжүүлжэ тусгаар гүүртэнүүд би болгогдохой. 1959 ондо түрэнэй 67 хашарагуудыг Цыден Эрдэниев харууналжа, декабрь нарада тэдэниингээ толгой бүрини шэгнүүрыг сүүдхэдэ дунда зэргээр 670—700 граммаар нэмээжэ байна. Гадна энэ жэлдэ тугалнуудыг заядажа түлжүүлжэ 70 үнээдэ илгэжа, тусгаар гүүртэ эмхиджэ нэмди. Жэлэй эсэс болотор энэ гүүртэдэ тугал заядажа түлжүүлжэ үшөө 40 гаран үнээд нэмээжэ үггээ юм. Энэ аргаар түлжүүлхэдэ тугал бүрэн томо болоно. Тугалшад Ира Батуева, Долгоржав Дашиева, Матрена Кашина гэгшэд иланганя найнаар ажаллана. Тэдэнэр тугалнуудыг найнаар эдэлүүлжэ, харууналжа, шэгнүүрыг сүүдхэдэ дунда зэргээр 600—700 граммаар нэмээжэ болгохон.

Малай ашаг шэмые дээшлүүлхынгээ хажуугаар, тэрэнэй үнэ сэнгыг горьтойгоор хымдаруулжа тугала оролдонбди. Хэрбээ 1958 ондо центнер үхэрэй мяханы сэн 768 түхэрнэгтэ болоһон байбал, мүнөө жэлдэ тэрэмнай 420 түхэрнэгтэ дээшэ болохонгүй. Тинхэдэ хониной мяханы центнергүй өөрын үнэ 340 түхэрнэгтэ 260 түхэрнэг болотороо хымдаргаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ малнай үбнэ тэжээлээр дутамаг байжа, ехэ гарзатаабди. Харин мүнөө жэлдэ үбнэ, силос, орооно таряанай зүйлөөр элбэг ондо орообди.

Адууна малда үбнэ тэжээл, иланганя ашэмтэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ асуудалда хойшодоошье анхарал ехээр хандуулагдаха байна. Мүнөө жэлдэ орооно таряан 1959 онойхиоо 400 шахуу гектараар ехэ таригдаа. Бүхы тарилга имгалт сортой үрлөөр, хэрэглүүлэн таригдаа. Хүсы, хяаг гэхэ мэтэ олон жэлэй ургамал ногоонууд горьтой газарта таригданхай. Тинхэдэ зундаа, намартаа малда нэмэлтэ тэжээл болгожо эдүүлхын тула горьтойгон газар дээрэ элдэб ногоо таринхайбди.

Хээрны сабшалангай ургасны дээшлүүлжэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Эдэ бүгэдэни ашаар эрэхэ жэлдэ адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэдэ, байгша онойхиоо адагынь 1,5 дахин ехэ мяха абаха зорилготойбди.

Бидэнэр рязанинхид шэнгээр ажаллажа, адууна малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшлүүлэн, тэрэниин гүрэндөө элбэг ехээр худалдаха дүүрэн аргатайбди.

Д. Дамбаев бэшэжэ абаба.

ОМОГТОЙ ЯБААРАЙГТЫ!

Эдэ үдэрнүүдтэ республикынай дунда, дээдэ болон тусхай дунда хургуулинуудта хабарай шалгалтын халуун хаһа ябажа байна. Арбадхи класс дүүргээд, болбосоролой аттестат гартаа абаад байһан хүбүүд, басагад саашаа түрэл колхоз, совхозуудтаа, промышленна предприятиянуудтаа ошожо, ажал хүдэлмэри хэжэ, ажабайдалай түрүүшын амта үзэхэ гэжэ болдогто болодог.

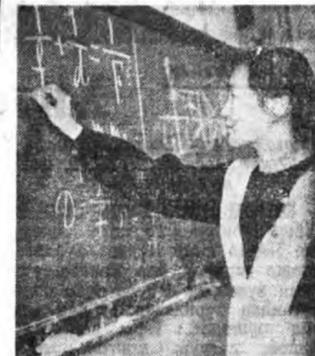
№ 1 интернат-хургуули дүүргэһэн хурагшад классараа республикын колхоз, совхозуудта ошожо хүдэлдэг найн найхан ёһо заншалтай. Урда жэлнүүдтэ хургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадтай ажал хү-

дэлмэридөө амжалта туйлажа, үннэй дүршэл ехэтэй малшаднаа гээгдэнгүй гэһэн бэшэ-гүүд Хорин хониной созлох, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозһоо тус хургуулида ерэхэ байдог.

Мүнөө № 1 интернат-хургуулины 10-дахы классай 30-аад хурагшад түрүүшынгээ дүрбэн шалгалта найнаар үгэбэ. Хурагшад Гомбожапов, Федоров, Норова гэгшэд гансал «4», «5» гэһэн сэгчэлтэ абана.

Арбадахине дүүргэгшэд шалгалтаа үгэһэнгүйгөө удаа булта шахуу Сэлэнгын аймагтай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо хүдэлхэн.

Б. Дмитриев.

Улан-Удэ городской № 1 дунда хургуулинын арбадхи «А» классай хурагша Эржени Варнакова физикэр шалгалта үгэхэдөө «5» гэһэн сэгчэлтэ абаа. Зураг дээрэ: Э. Барнакова экзамен бариха байна.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

Шэнэ газар, шэнэ нэрэ

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй училищин Улан-Удэдэ нүүжэ эрлэнгэйн дашарамдуулан, хурагшад хабарай шалгалтын ябаса тухай тус училищини хуралсалай талыг дагша нүхэр А. Ф. Стерликовтэ манай редакци хандаба.

Аналда дадаха, амарха, сэнгэхэл!

Республикын хурагшад хуралсалай энэ жэлдэ эршэтэй шангаар хуралсаад, зунайнгаа амаралтада гаржажа байна. Тингэбшье ахалагша классайхид үйлдэбрийн практикада ябана, арбадхи классайхид гүрэнэй шалгалта үгэжэ эхилэнхэй.

Хорин дунда хургуулины 7-дохы класс дүүргэгшэд муу бэшэ бэлдэлтэй байһанаа шалгалтын үедэ харуулаа. Клара Бахабаева, Татьяна Дамбаева, Людмила Плешкова, Михаил Волков гэгшэд эрчимээр дүүргэжэ гараа.

Найдаа хургуула дүүргэжэ, ажалай арюун замда гарахыа байгшад үзэһэн материалаа найнаар шуудалһанаа шалгалтадаа гэршэлнэ. Тэдэнэр мүнөө гүрэнэй дүрбэн шалгалта үгөөд байна. Энээнэй дүнгөөр 10-дахы «Б» классай хурагшад түрүүлжэ ябана. Геометрээр үгэһэн шалгалтада 9 хүн «5», 7 хүн «4», 2 хүн «3» гэһэн сэгчэлтэ абаба.

8—9-дхи классуудай хурагшад юнион эхиннээ үйлдэбрийн практикада гаранхай. 27 хүнөө бүридэһэн үйлдэбрийн бригада Анаагай совхоздо ажаллана. Тэдэнэр 50 га кукуруза, 30 га наран сээсэг, 20 га турнеп, 5 га овошэ таряад, харууналжа байнхай. Тарилгынгаа талмай дээрэ 1997, тонно наг шөбжэ гаргажа, тэдэнэр үгэжүүлжэ хээ. Мүн 26 хүнөө бүридэһэн барилгын бригада хургуулингаа спортзал бариха эхилэнхэй. Мүнөө тэдэнэр шулуугаар хууриин табяад, модо шулуу бэлдэжэ байна. Эдэ бригадануудай хурагшад нарын туршада хүдэлдөг амарха юм. Тэдэнэй орондо ондоо бүлэг хурагшад ажаллаха болоно.

Аймагтай колхоз, совхозуудта нооно хайшалгада түлэг дунда ябажа байна. Эдээндэ хурагшаднай мүн лэ хабаадалсаха юм.

С. Осодоев, хургуулины хуралсалай талыг дагша.

Тэрэ аймагтайгаа Культурын байшангай директорээр хүдэлхөө ошоһон.

Стерликов. Үшөө найса түбхинөөдүй байнабди. Республикынгаа нийслэл хото Улан-Удэдэ нүүжэ эрэхэ гэгэн зорилгомнай хаял хүсэлдэжэ, хурагшанар болон багшанарнай ехэл баяртай байна. Юуб гэхэдэ, культурын ехэ ехэ туламга болохо—театр, музей, кинотеатр, клубууд, мүн искусство болон культурын мэргэжэлтэдшье эндэ ха юм. Тингэжэ манай хурагшад городойнгоо клуб, театруудай ажал хүдэлмэритэй найса танилсаа, республикынгаа элитэ артистнайтэй, культурын хүдэлмэрилэгшэдтэй ходо уулзажа, дүй дүршэлтэй танилсажа, туһаламжа абажа, өөлөдүнгөө эрээдүйн ажалда хэрэглэхэ дүүрэн аргатай болоно. Мүн хургуулинай училищы гэжэ нэрлэгдэбэ.

Редакци. Училищидатнай хэды хүн хуранаб?

Стерликов. Мүнөө соёл культурын эрээдүйн 122 мэргэжэлтэд хураана. Наяхан хэн, ямар аймагта гаража хүдэлжэ гэгэн хубаарилжа болоо. Жэшэнь, Баунтын аймагта 7 хүн, Хойто-Байгалда — 4, Байкало-Кударын аймагта 7 гэхэ мэтэ. Хамта 79 хүбүүд, басагад хүдөө гаража хүдэлхэн. Иним олон клубай хүдэлмэрилэгшэд манай училищы урда жэлнүүдтэ бэлдэхэгүй юм. Хойто жэлдэ баһал элы тухай бэлдэхэжэ гаржа ханаатайбди.

Редакци. Мүнөө танай училищы дүүргэгшэднээ хэниин найн сэгчэлтэйгээр шалгалтаа үгэжэ эхилэбэ?

Стерликов. Бичурада арбадахине дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлжэ байһанаа манай училищыда хураха ершэн П. Логовская мүнөө искусствээр «5», баян дээрэ наадалгаар «4» гэһэн сэгчэлтэ абаа.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ХУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ УГУУЛАН

Аймагтай хургуулинууд хуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэлыг үргэн далайсатгайгаар хэбүүлжэ эхилэ. Витимэй дунда хургуулиньхид (директорын нүхэр П. Абашеев) байшангаа үргэдхэжэ, табан классууды шэнээр түхээрб. Урда хуралсалай жэлнүүдтэ үдэрэй хоёр халаан боложо хурадаг байһанаа, хуралсалай шэнэ жэлнээ эхилжэ, нэгэ халаанай хэсхээлтэй болохон.

Эрэхэ үбэлдөө дүүрэн хүрэхэ түлээгээ тус хургуули бэлдэхэжэ дүүргээ. Мүнөө классуудыг сагадаха, шэрлэхэ, мөбиль заһабарилжа хүдэлмэри түлэг дунда ябана.

САБШАЛАН УЯЛНА

«Коммунизм» колхоз 2000 гаран гектар уһалууриин сабшалангай газартай юм.

Хабар эртэ байхааа эхилээд тус колхоз сабшалангай уһалуурда 30 гаран хүниин табяа бэлэй. Мүнөө тэдэнэр хоёр мянга шахуу га сабшалан, 35 га таряанай талмай, 700-гаад га бэлшээрин газар уһалаа. Мүнөө тэдэнэр сабшалангаа хоёрдохой уһалжа бэлдэхэжэ эхилхэн.

Сабшалан уһалагшад дунда нүхэд Эшнев, Цырендоржиев, Дампион болон бусад бүтээс эхэтэйгээр ажаллана.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

Наалишад хуорондо дэлгэрэн аймагтай социалистическэ мүрысөөнэй үнгэршин табяа нарын дүн гаргагдаба. Энэ үе соо үнээн бүриһөө 620 литр лү нааһан «Путь социализма» колхоз (түрүүлгшэ нүхэр М. Бадмаев) мүрысөөндэ түрүүлэб. Эдэнэр нёдондонэй энэ үеһиндэ орходоо үнээн бүриһөө 129 литр лү ехээр наагаа. Наалишан Ханда Дамбаева харууналжа байһан

үнээн бүриһөө 868 литр лү наажа, колхоздоо эрчимлэбэ.

ҮБНЭ ХУРАЛГАДАА БЭЛЭДХЭНЭ

Нийгынгээ малда шадаал наа, үбнэ тэжээл элбэг ехээр абахын тула «Знамя» колхозой (түрүүлгшэ нүхэр Фокин) гшүүд үбнэ хуралгадаа бэлдэхэжэ эхилээ.

Тракторна болон морин сенокосилкануудай, тармуруудай заһабарилжа сүм дүүргэдэ. Тинхэдэ үнгэрэгшэ жэлэйхид орходоо бүри олоор гар хажуур, аса, тармуур гэхэ мэтэ хэрэглэгдэхэ.

600 ГА ШЭНЭ ГАЗАР

Исингын совхоз мүнөө жэлдэ 4000 гектар шэнэ газар элдүүрилжэ гэжэ шийдэһэн байгаа. Мүнөө Заса гэжэ урдан ойроо хүртөөгүй газарта 600 гаран гектар шэнэ газар хахалгагдаба. Мүнөө тэндэ 5—6 тракторнуудай хүчиннээ абан үдэр, хүниинше таһалданагүй. Тракторист Д. Чин-Вин эршэтэ ажаллаара шалгаржа, үдэрнйгөө нормо 150 процент дүүргэнэ.

Тэжээлэй ургамалнуудыг тариха, пар хахалжа дүүргэхэтөө ади шэнэ газарай элдүүрилгэдэ тракторнуудыг нэмээжэ табихаар совхозой дирекци хаарална.

АГИТБРИГАДА

Аймагтай Культурын байшангай дэргэдхи уран найханай бүлгэмэй гшүүд хабарай тарилгын халуун хүдэлмэрин үедэ механизаторнуудта элдэб наада харуулга байгаа.

Агитбригадынхид ород, буярат ардай дуунуудыг дуулажа, элдэб хатар наадажа, шүүлүүдэ уншажа, харагшадыг ехээр хониргуулдаг лэн. Иланганя Цырендулма Ламанханова, Галина Куликова, Лидия Муромцева, Дарима Эрдэниева болон бусад найнаар наадаа.

Д. Доржиев.

Ага дүү орон нутагчид

И. КАЛИНОВ.

Хятадай бага үндэнэ яһатан

(Үргэлжлэл. Эхиний майн 25—27-ной, июниин 2, 8, 10, 14-нэ. номеруудта)

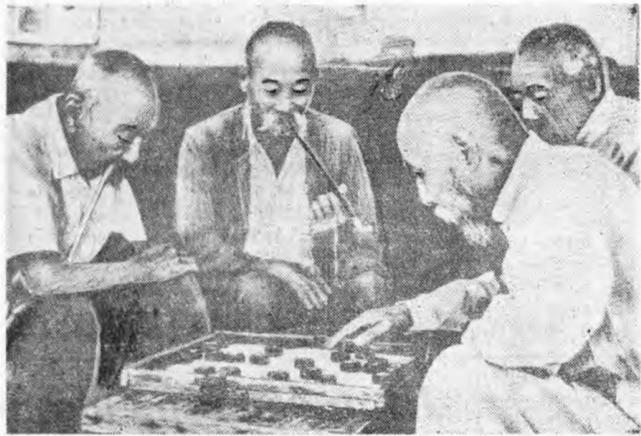
ЭБТЭЙ НЭГЭ БҮЛЭ СОО

Үбэр Монголой Бухтын хушуу ние Ялуэх гэжэ мурэн хүндэлэн урдажа гарадаг. Ехэ Хинган гэдэг уулын хүнхэртэ долоон ондо ондо яһатанһаа бүридэн арайдай коммуна оршодог. Тэрэ коммунада орошон, дагуур, монгол, хитад, эвенк, манжуур болон дунгаан гэдэг яһатад оронхой.

Коммунын гешүүд оролдосотойгоор ажаллажа, ажабайдалаа, соёл болбосорлоо дээшлүүлжэ байнхай.

Ангуушадангаа агнахаа гарахадань, хүдөө ажахын хүдэлмэригшэд ангуушадан эхихэ юмээр, моридынь тэжээлээр хангадаг, гэр бүлхидтэнэ түлээ залынь бэлдэжэ үгэдэг юм. Нүүлэй жэлнүүдэд коммунахид тарилгангаа талмай хураггүй ехэ болбог. Таряшадта сүлөөтэй байһан ангуушадын ержэ туһалалсадаг. Таряшадны баһа ангуушадангаа дээрэ ортоо хаань, туһалалсахаа ододог заншалтай юм.

Тинхэдэ өөһэднэгөө ээлжэндэ, хүдөө хүдэлмэриһөө сүлөө забатай байхада, орошон, дагуур, эвенкүүд агнахаа хада уула худар ододог байха юм. Тэдэнтэй хамта агнуури хэжэе коммунан гешүүд ошолсодог. Тэдэнэ даанда ондо яһатанн өөһэднэгөө мэргэжлэдэ хургаха гэжэ оролдодог ха юм. Ан буудаха дүршэлгүй байһан бусад яһатад — коммунахид ангуушадан

Үндэр наһатанай эол жаргал. (Эдэ зурагууд «Дружба» гэжэ журналһаа буулгагдаба).

ургаса тэдэнэр 1957 онойхитой жэшээлхэдэ гурба дахин ехые абана. Коммунын оршодог волюстэ түрүүшынхэ өөһэднэгөө таряагаар хангадаа. Агнууриһаа ододог ашаг олзонь мүнөө хоёр дахин ехэ болбо.

СОЛОНГОС (КОРЕЙ) ҮНДЭНЭТЭН

Хитад орондо нэгэ миллионһоо үлүүтэй солонгос яһатан ажаһуудаг юм. Тэндэ тусхай Солонгос бээ даһан округ бин. Хитадай Арадай Республикын Яньбянай Солонгос округ оройн зүүн хойто зүгтэ оршодог, 30 мянган дүрбэлжэн километр талмай эзэлдэг байна. Эндэхин хүн зонийн тоо 790 мянгаһаа үлүүтэй юм, тэдэнэй 538 мянганһын солонгос яһатан болодог. Хитадай Коммунистическэ партиин суртал аабаряар 1952 ондо эндэхин гол түлээ үндэнэтэн болохо солонгос арайды бээ даһан округ болгоһон юм.

Сүлөөрхын урда тээ, илангаая японтоной эээрхэжэ байһан үелэ, солонгос үндэнэтэнэй хэлэ бэшэг огтолон хоригдоһоһон байгаа. Яньбянай хүн зоний наян хубинь үзэг бэшэг мэдэхгүй, харанхы байлаг бэлэй.

Имагта сүлөөрхэнэй һүүлээр солонгос үндэнэ яһатан хаана хаангагүй түрэл хэлэ бэшэгшэ шудалжа эхилһэн юм. Нютаг бүхэндэ эхин хургуули, аймаг, сомон бүхэндэ дунда хургуули тогтоогдоо бэлэй. Округ дотор Хитад соо эгээ түрүүшын бага яһатанай университет Яньбянда нээгдэһэн байгаа. Тинхэдэ хүдэлмэришэн, таряашан залуушуулай хуралсаха хэдэн олон үдэшин хургуули байгуулагдаа һэн. Тингэжэ хамаг бүхы хүдөө тосхон нютагуудаар, город газарнуудаар үдэшин хуралсал нэлэнхыгээр дэлгэрһэн юм.

Ная мянган хүдэлмэришэд болон таряашад ехэ яһатанай хургуулида хуралсажа байнхай. Ингэжэ солонгос үндэнэтэн үзэг бэшэггүй харанхы байдалһаа мултархын түлээ хамаг бүхы шадал хүсээ элсүүлэн ажаллажа байна.

Хэдэн жэлэй нэтрүү хуралсалтай һүүлээр Цилянын провинциин Яньбянай Солонгос округой ажалдад орон дотороо эгээ түрүүлэн зуун хуби эрдэм номтой боложо шадлаба. Тинхэдэ хүдэлмэришэн болон алба хаагша залуушуулай ерэн хуби, таряашадтай наян табан хуби эхин шатын хургуули дүүргэжэ гараа.

Нёдондо жэлдэ тус округой Яньцзы уездын Дуншэн волюстэдо «Лимин» гэдэг хүдөө ажахын үдэшин университет орон соогоо эгээ түрүүлэн байгуулагдаа һэн.

ҮЗЭГ БЭШЭГТЭЙ БОЛОБО

Мяо яһатан Чжуанай автономно районий Гуйчжоу, Хунань, Сычуань, Юньнань, Гаундун, Хубэй болон Гуанси гэдэг хадалнг хүдөө нютагуудаар ажаһуудаг юм. Энэ яһатанай тоонь 2 миллион хахад

хүн болодог. Мяо яһатанай хахалһаа ехэнхын Гуйчжоу гэдэг провинцида һуудаг. Нэгэ миллион 250 мянган хүн зонтой бун гэжэ яһатан тус провинциин урда зүгтэ оршодог.

Мяо, бун яһатан үзэг бэшэггүй, ном һударгүй байһан байгаа. Коммунистическэ партиин болон арайдай засаг түрын оролдолтын ашаар элдэ бага яһатан үзэг бэшэгтэй болонхой.

Мяо, бун яһатанай хэлэн дээрэ уран зохиол гаргажа байдаг Гуйчжоу провинциин Арадай хэблэл хургуулин номууды зохиёжо, хэблэдэг байна. Мүнөө мяо, бун яһатанай хэлэ бэшэгтэй дүрмин, мяохитад болон бун-хитад хэлэнүүдэй толь гаргагданхай.

НАРУУЛ НАРАНАЙ ЭЛШЭ ДОРО

Хитадай зүүн хойто зүгтэ Амар (хитадаар Хэйлуунцзян) болон Уссури мурэн шадархн ой модотой газарта оройн эгээл бага яһатан болохо нанайчууд ажаһуудаг. Сүлөөрхэдхынгөө урда тээ элдэ яһатан үхэжэ дуһан алданан юм. Гоминдантанай эзэмлэжэ байһан шэрүүн жэлнүүдтэ нанайчуудай тоо гурба мянгаһаа гурбан зуу хүрэтэрөө хороһон байна.

Хитадай Арадай Республикын правительство энэ бага яһатанай дуунашахагүйн тулада нилээдгүй ехэ оролдолго гаргаһан түүхэтэй. Нанайчууд ехэнхидэ агнуури хээд, загана баряад байдаг юм. Хэйлуунцзян (Амар) Уссури хоёр мурэнүүдтэ үнэтэй һайн загана амидардаг, ой тайгаарнь буга, арсалан, булган болоод, бусад ан байралдаг. Тэндэ байдаг зон мүнөө бултадаа газар элдүүрилгын, загана барилгын, агнуури хэлгын кооперативуудта хамтаран оронхой. Тулюур өдгүгэй гэрнүүдэһинь һуурида мүнөө заганаһадай болон ангуушадтай үндэр томо гэрнүүд бодонхой. Нанайчууд агнууриһаа хажуугаар газар элдүүрилгэ юм. Нютагаһаа газар элдүүрилгын кооперативуудтай ургуулан таряа тэдэнэр түрүүшынхэ һаяа хэрэглэжэ болонхой.

ДАГАН ЖАРГАН ДАГУУР ЯҺАТАН

Хитадай олон яһатанай нэгэн болохо дагуур гэжэ бага яһатанай байдалда туйлай ехэ хубилалта болоһон байна.

Хитада дагуур үндэнэтэн табиняга шахуу болодог, тэдэнэй арбан таб мянгаһаа дээшнэ Үбэр Монголой Мориндавай—Дагуурай хошуунда ажаһуудаг юм.

Оройдоол һаяхан дагуурнууд нүүдэл байдалтай юм һэн. Сүлөөрхэдхэнһөө хойшол тэдэнэр нэгэ газартаа түбхнэжэ эхилэнхэй.

Ехэ Хинганай уулада тулаһан Мориндавай—Дагуурай хошуунай талмай арба нэгэ мянгаһаа дээшэ дүрбэлжэн километр болодог. Хошуунай газарай гурбанайн хоёр хуби хадалнг, гурбанайн нэгэ хуби тэгшэ талмай байха юм. Хада уулаарнь заха хизааргүй ехэ ой модон ургадаг, тэндэ элдэбын эм домдо ородог үбнэ ногоон байдаг, шухаг хэрэгтэй ангууд үдэдэг. Хада уулаарнь алтанай, түмэрэй, шулуу чүрэнэй болон бусад ашагта малтамал олондой.

Соёл гэгээрэлын яаха аргагүй түргэнээр хүгжэжэ байнхай. Тэндэ мүнөө номой сан, эмнэлгын газар, клубууд байгуулагданхай. Ухибүүд хургуулида һурана.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха)

ХИЛЫН СААНАБАА

Тэдэнэр хүлөөрөө хүндэлэн табиһаар

Африкын бээ даанхай гүрэнүүдэй конференци

АДДИС-АБЕБА, июниин 14. (ТАСС). Африкын бээ даанхай гүрэнүүдэй хоёрдохон конференци мүнөөдэр нээгдэе. Эфиопин император Хайле Селассие I конференцие нээгээ.

Африкын арадууды колониялизмын дарлалтаһаа бултэнь сүлөөлхэ гэдэн тон шухала асуудал зүбшэн хэлэхээ Африка түбинин бээ даанхай ороноудай нэгэнэй парламентын зал соо хэдэн олон ороноудһаа зуу гаран делегадууд суглараа.

Конференци 12 үдэр соо болохо.

Революциин дайсад дарагдаба

ГАВАНА, июниин 14. (ТАСС). Һаяхан таряшадтай милициин харуулайхид Серра-Маэстра райондо Кубын революционна армиһаа бодхуултаһан революционда эсэргүү бандиуды толгойложо яһан капитан Битоние баряа. Тэрэнэй толгойлог бандиудуд Кубын зүүн районнуудаар, Серра-Маэстрын хадануудаар байрладаг, элдэб довтолго хээгэ байгаа.

Кубын революционна правительствода эсэргүү шөө нэгэ хүсэн дарагдаба.

Революционда эсэргүү элдэб хорото үлгээлтэ эмхидхэн, хүн зоние олоор алаһан Битон һаядаа революционна сүүдэй урдэ зогсохо.

Баруун Германида ракетээр буудажа һурана

БЕРЛИН, июниин 14. (ТАСС). Баруун Германиин газар дээрэ байһан НАТО-гэй, тэрэ тоодо бундесверэй эсэргүүдэй демонстрацинууд элдэб районуудта үнэргэгдэнэ. «Нейс Дейнхалд» гэжэ газетын мүнөөдэр мэдээлэһэнэй ёһоор, Шлейсхейм (Бавариян газар) аэродром дээрэ атомно-ракетнэ сэргэйхид хуралсалай ракетнүүдээр буудажа үзөө. Тэдэнэр атомн тээрхэ, сарсаха ёһотой газары түхэрээлэн тэмдэглэе. Сэргэй хуралсалда Баруун Германиин, Франциин, Бельгии, Грециин офицернүүд хабаалсаа.

Һаяшаг тинмэ сэргэй демонстраци Хузум шадар үнэргэгдөө. Тэрэ демонстрацида Германиин Федеративна Республикын далайн флотто хабаатай агаарай сэргэйхид хабаалсаһан байгаа.

Аргентинын засаг унагааха нэдэлгэ

БУЭНОС-АЙРЕС, июниин 14. (ТАСС). Президент Фрондисиин правительство унагааха, орон дотор сэргэй засаг байгуулаха зорилгоор Сан-Луис провинцида сэргэйхидэй хэһэн буналгаан тухай Аргентинын газарай сэргүүдэе командалагша Торансо Монтеро үсэгдээр мэдээсэе. Тэрэ мэдээсэл соонь Сан-Луис провинцида болон буналгаан дарагдажа гэжэ хэлэгдэнэ.

Оройн эбсэгтэ хүсэнуудэй олонхын правительстводаа үнэн сэхэ байһан дээрһэнэ тэрэ буналгаан үргэдэжэ, аюул тохөөдлуужа шадгагүй гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

ЖЕНЕВА, июниин 14. (ТАСС-эй тусхай корр.). Буу эбсэг хуряаха асуудал шийдэхэе арбан гүрэнэй комитетэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр Румыниин Арадай Республикын түлөөлэгшэ Э. Мезинческу гэгшын түрүүлэгтэ доро болоо.

Франциин делегат Жюль Мок түрүүлэн үгэ хэлээ. Буу эбсэг хуряаха асуудалаар Советскэ правительствын оруулһан шэнэ дурадхалнууды зүбшэн хэлсэлгэнэе хадуурхынгаа хажуугаар, тэрэ буу эбсэг шатаарнь хуряаха үелэ ябуулагдаха шалгалта, хиналтын хүдэлмэридэ хабаатай зарим тэды юрэнхы асуудалнуудые дурдаа.

Һүүлээрнь Италиин түлөөлэгшэ Г. Мартино үгэ хэлээ. Тэрэ мун элшэнэ советскэ дурадхалнууды зүбшэн хэлсэхэ дурегүй байхаһаа гадна, ондоо гүрэнүүдэй газар дээрһэнэ харин сэргүүдэе болон сэргэй базануудые зайсуулаха дурегүй хүнүүдые хамгаалжа ороо. Ядерна эбсэг зөөхэ бүхы хэрэгсэл усалха, мун ондоо гүрэнүүдэй газар дээрһэнэ харин сэргүүдэе, базануудые холодуулаха болоо һаа, Европодохи сэргэй хүсэнууд тэнсүү бэшэ, баруун гүрэнүүдтэ аюултай болохо гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Һүүлээрнь түрүүлэгшээр һуһан Э. Мезинческу үгэ хэлээ. Шэнэ дурадхалнууд буу эбсэг бүгдэе нийтээрэ, хүсэдөөрнь хуряаха гол зорилготой. Социалистическэ гүрэнүүд тэдэ дурадхалнууды хэлсэвэй эхин һабагша болгохо, баруун

гүрэнэй түлөөлэгшэдэй һанамж ажаглалтанууды зүбшэн хэлсэ хүсэлтэй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Шэнэ дурадхалнууд соо буу эбсэг хуряагаа шалгах хинаха түлөөлөхөөр хэлэгдэн байһаһа гадна, баруун гүрэнүүдэй хүсэ һанамжа хараада абаха талаар шэнэ алхам хэлгэнхэй. Румыниин делегат эдэ бүхы ушар шатагаанууд буу эбсэг бүгдэе нийтээрэ, хүсэдөөрнь хуряаха орёо асуудал ашатай үрэтэйгөөр шийдэхэ бүхы эрхэ байдал олгуулна, тинхэнэ мүнөө баруун гүрэнүүдэй делегадууд хэлэхэ үгээ эхлээг гээ.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ Советскэ делегациин толгойлоһон В. А. Зорин ехэ мэдүүлгэ хээ. Тэрэн соогоо В. А. Зорин шэнэ дурадхалнуудай бодото удхые ондоо гуройлгуулаха нэдэлгэтэй баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэ шийдэ харуу үгөө. Тэдэнэр буу эбсэг хуряаха түсбэ үрэ гарахаар, гүрэнүүдээр зүбшэн хэлсэхын орондо илжэ, бутархай ажаглалта, дурадхалнууды хэлсэлгэнэ табижа, комитетые гол зорилгоһоонь хажуу үзэһэн хадууруулна. Баруун гүрэнүүдэй делегадуудай аяг аашаруу хэлһэн үгэнүүд буу эбсэг бүгдэе нийтээрэ, хүсэдөөр хуряаха, тинхэнэ дээрэ эб найрамдал мандуула хэрэгтэ тэдэнэй хайша хэрэгүүд үндэнэ хадаа дурегүүгөөр хавтагд байһаниие харуулна гэжэ советскэ делегациин толгойлогшо Зорин тэмдэглээ.

Буу шиидам туһалнагуй

ТОКИО, июниин 14. (ТАСС). Полициин эбсэгтэ отрядууд демократическэ эмхи зургаануудта довтоллоор. Хоёр үдэрэй туршда тэдэнэр «Хосэй» университет, багшанарай институт, Токиогой студентнэрэй эмхи зургаан болон «Кивасакэ» заводой металлшадай профсоюзда довтолоо. Хэргетин Япондо ерхэн үдэр болоһон демонстрацида хабаалсаһан хэдэн хүнүүдые харуула, хиналтада абаа.

Студентнэр полициинхидэй довтоллодо, хуули бусаар нэгжэхэднэ эсэргүүсээ, хүсөөрөө ороо. Тинхэдэн полициинхид тэдэниие шиидамаар наншажа эхилээ. Хэдэн студентнэр шархатаа.

«Хосэй» университеттэ, багшанарай институтта студентнэрэй суглаанууд болоо. Полициинхидэй довтолго болбол Америкын президентын Япондо ерхын урда тээ япон-американска «Аюулгүйн догворто» эсэргүү арадай тэмсэл дараха нэдэлгэ мүн гэжэ студентнэрэй суглаанууд дээрүү абаһан резолюцинууд соо заагдана. Полициинхидэй эрлийг аашануудтай эсэргүүсэн, багшанарай институттай студентнэр хоёр үдэрэй буналгаа сонсохо.

Токиогой дээдэ хургуулинуудтай студентнэрэй хамтын митинг болоо. Тэндэ абаһан резолюция баруулхын тула митингдэ хабаадагшад

парламентын байшан руу булталшоо.

Япон Америка хоёрой хоорондын сэргэй хэлсэлэндэ, Эйзенхауэр Япон руу ерэлгэдэ, полициинхид бүдүүлг аашануудта эсэргүү демонстрацида студентнэр, дээдэ хургуулинуудтай багшанар, алба хаагшад, хүдэлмэришэд июниин 14-н үдэр олоороо гараа гэжэ ТАСС мэдээсэе.

Үдэһөө хойшо парламентын байшангай хажууда 10 мянга шату хүн суглараа. Тинхэдэн полициинхид тэдэнэй харгы хаагаа, үйсэн хүндэлэн хүнэй дабаха аргагүй болотор элдэб юмэ оболоо. Олгуулон полициинхид Америкын колоствын байшан, Кисин аршалаа, хамгаалла.

Тэрэ үдэр студентнэрэй, профессорнүүдэй, артистнарай, дээдэ хургуулинуудтай багшанарай митинг болоо. Тэндэ 10 мянган хүн хабаалсаа. Тэдэнэй дунда Нобелевскэ шангай лауреат, физик Хидеки Юкаба бин.

Хэдэн олон гороудуудаар болоһон студентнэрэй, дээдэ хургуулин багшанарай митингүүд дээрүү абаһан резолюци бүхэн Япон Америк хоёрой хоорондохон сэргэй хэлсэ болуулхые, Кисине тушаалһаа буулгахые, парламент тарахын эриһэн удхатай.

И. Балуур, республикын прокурор ахалагша

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМБЕВ.

ХУЛГАЙШАД ХЭЭЭГДЭНЭ ГҮ?

Долоон жэлэйнгэ түсэб, уялганууды дүүргэһэн тула бүхы ажалшад хуульшад тэмсэжэ байһан үедэ нинитын зөөридэ бури галтайгаар хандаха шухала. Олонхын зөөридэ хайша хэрэгээр хандаха, үрилтэ, хулгай хэе ушарнууд тэсэхгүй.

Гэгэшы прокуратурын хэһэн шалгалтын дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, манай республикын зарим колхозуудта зөөри үрихэ ябадал хүсэд усадагддаггүй байһаар. 1959 ондо үрилтэ хэһэн, хулгайлан, адууна малаа үхүүлһэн ушарнууд дээрһэнэ зарим колхозууд олон мянган түхэригэй гарзада ороһон юм.

Жэшээлхэдэ, үнэргэгшэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта саг болзортон шалгалта үнэргэгдөөгүй дээрһэнэ ехэ үрилтэ хэдэн байна. Жэшээлбэл, Лениней нэрэмжэтэ колхозой гешүүдэй мэдүүлгээр аймагай прокурор нёдондо октябрь һарада эндэхин артелиин складта шалгалта хүүлһэн байгаа. Складые даагша нүхэр Калашников 16 мянган түхэригэй үрилтэ хээ гэжэ шалгалта элрүүллээ. Гадна нүхэр Калашников хэдэн жэлдэ зоний зөөри үрижэ, үбэршэлжэ байгаа. Тус аймагай урдан «Дружба» гэжэ колхозой түрүүлэгшээр байһан нүхэр Волохов колхозой үнэе 1300 түхэригөөр худалдажа абаад, ондоо тэһэнэ 4500 түхэригөөр худалдаһан юм. Тэрэһэнэ гадна «М-72» мотоцикл 5200 түхэригөөр колхоздоо гэжэ абаад, ондоо хүндэ 8400 түхэригөөр худалдаһан байгаа.

Закаменай аймагай XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой колхозник Тулуу хамтын хоёр тэргэ үбнэ хулуугаад, ондоо тэһэнэ худалдаа һэн. Тинбэшы һаань, колхозой

гаар ябуулагдана. Олон аймагуудай Советүүд, хүдөө ажахын инспекци, хидхэлэй таһаг энэ хэрэгтэ хуули анхарала табиһагүй гэхэдэ болоо. Зарим колхозуудта хамтын суглаан саг болзортон үнэргэгдээгүй байна. Хүдэлмэрин шухала шухала асуудалнууд, тодорхойлолто зөөри гаргалһаа ябадал ехэнхын колхозингуудтай зүбшэлгүй шийдэгдэнэ. Энэ тон буруу гэгшэ Колхозой зөөри үрихэ ябадалда эсэс табижа саг тулаа.

И. Балуур, республикын прокурор ахалагша

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМБЕВ.

Бананай баян ургаса абахада баяртай даа!

та алибаа аргаар туһалдаг бишуу. Шарга шэрэжэ, эдэе хоолой зүйл хүргэдэг, шуулгалһан ангиень нютагтаа абаашадаг, ангуушадтай дунда идхалга ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Хүбшэ тайга худар, хада хабсагай тээшэ агнахаа ошонзон зоний отогтоо бусажа ерэхэдэ, гал түүдэг носожо, эдэе хоол бэлдэхэддэ байдаг һайтай юм. Тинхэдэ халуухан эдэе бэлдэхэд орхынгоо хажуугаар, коммунахид ангуушадта ном заадаг, орон дотор болон дэлэй дээрэ боложо байһан һонинниие хөөрөжэ үгэдэг заншалтай.

Бүхэли үдэртөө агнуури хэжэ, хада хүбшөөр ябажа ерһэн ангуушад үдэшэлэн отогтоо ержэ, амтагай хоол баринаһангаа һүүлээр үзгэлдээ абажа, эрдэмэй алтан үзгын шудалжа захалдаг. Тинхэдэ ангуушадын өөһэднэгөө «багшанарта» агнуури заадаг.

Орошон, дагуур болон эвенкнүүдэй агнууриһаа гадна, ажахын бэшэ-һалбари эрхилхэ дуратай байхада, коммуна бэшэ үндэнэтэн газар хахалжа, огородой эдэе тариха, хойноһоонь харуулажа хургадаг. Мүнөө долоон ондо ондо үндэнэ яһатанһаа бүридэн коммуна гешүүд һайн байна. Талха таряанай

Хуайхэ мурэн «хазарлагдаа», тэндэ гидроэлектростанци баригдаа.